

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period

1. - 7. oktobar 2016. godine

Bilten broj 41/2016

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	3
Izjave i dokumenta	3
Ekskluzivni prevoz migranata.....	4
Kako se biraju nove sudije.....	5
"Dupla funkcija" i nepromenjivi propisi	7
Ko će sve moći da bude vlasnik oružja i kakve su nam javne rasprave potrebne.....	8
Mediji	10
Da li je Srbiji potrebna profesionalna izborna administracija	10

Aktivnosti

Tim Evropske komisije iz Direktorata za politiku susedstva i pregovore o proširenju, zaduženih za poglavlja 23 i 24 bio je u Beogradu od 3. do 5. oktobra. Ova poseta je organizovana pre svega radi kontakta sa državnim institucijama u Srbiji koje su zadužene za oblasti iz akcionih planova, a odnosio se naročito na posebna merila za praćenje poglavlja 23. Tom prilikom je organizovan sastanak sa grupama nevladinih organizacija koje se bave pojedinim temama. Predstavnik TS na ovom jednočasovnom sastanku izneo je podatke o najvažnijim problemima u vezi sa antikorupcijskim aspektom evrointegracija.

Komentari su se odnosili na pitanja koja Akcioni plan za poglavlje 23 ne pokriva uopšte, kao što su međunarodni sporazumi kojima se zaobilazi antikorupcijsko zakonodavstvo, pravila o radu javnih preduzeća i v.d. stanju širom javnog sektora. Kad je reč o samom AP za poglavlje 23, ukazano je na štetna odstupanja do kojih je došlo prilikom najnovijih izmena (poput brisanja mere koja je predviđala uređivanje sukoba interesa svih zaposlenih u javnom sektoru), na to da plan nije dovoljno ambiciozan niti precizan, da bez ozbiljne revizije neće omogućiti da Srbija načini krupan korak unapred u borbi protiv korupcije i da podleže različitim ocenama ispunjenosti. Posebno je bilo reči o realizaciji (odnosno propuštanju da se ispune obaveze iz AP) u pogledu donošenja ili izmene nekoliko propisa – Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije, Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, Zakona o lobiranju i Zakona o finansiranju političkih aktivnosti.

Antikorupcijsko savetovalište (ALAC) TS primilo je tokom prošle nedelje 28 poziva na telefon 0800 081 081 a još 16 slučajeva otvoreno je na osnovu informacija dobijenih na mejl ts@transparentnost.org.rs, poštom, preko Facebooka, ličnim kontaktima, sa interneta ili iz pres klipinga.

TS je započela istraživanje zanimljivog slučaja u vezi sa izborom direktora u jednoj biblioteci u Vojvodini. Građani koji su se javili, ukazali su na sumnjive dokumente kojima je potvrđeno prethodno radno iskustvo novog rukovodioca, kao i na primere mogućeg sukoba interesa nakon izbora. U narednom periodu ćemo pokušati da pribavimo više informacija o slučajevima u kojima je uočeno direktno učešće kod dodele sredstava ili nedozvoljeni uticaj u korist udruženja u kojima je sadašnja direktorka radila (dodela sredstava na konkursima, druge vrste „pomoći“). Nastavićemo da istražujemo i pratimo slučaj kako bismo jasno utvrdili učinjene nepravilnosti.

Na našem internet sajtu ove nedelje smo objavili pet tekstova, a na [Facebook stranici](#), koja ima gotovo 29.300 "lajkova" sedam tekstova, komentara i linkova u vezi sa antikorupcijskim aktuelnostima. U protekloj sedmici objavljena je 31 vest i prilog o aktivnostima Transparentnosti Srbija ili vest u kojoj su citirani stavovi predstavnika naše organizacije.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom

Izjave i dokumenta

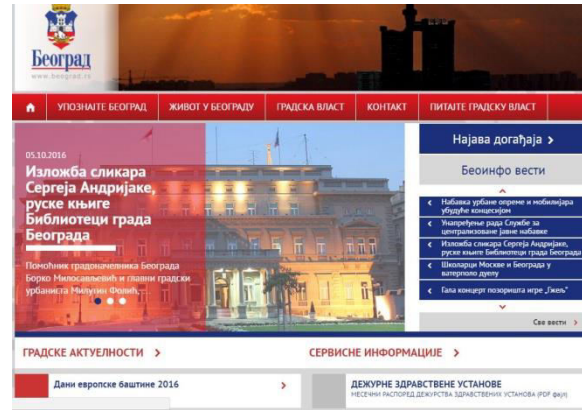
5. oktobar 2016.

Postilac sajta Grada Beograda (www.beograd.rs) može se detaljno informisati o tome šta su izjavili gradski čelnici, saznati detalje o aktivnostima funkcionera i njihovih gostiju, poput te da su Borko Milosavljević i Sergej Čerjomin otvorili „Kup družbe“, pročitati šta zamenica predsednika Skupštine grada kaže o "degutantnim optužbama i lažima na račun vladajuće koalicije" i o onome ko je te "laži" izrekao, mogu se naći servisne informacije (Sajam meda u Rakovici, Vašarijada u vrtiću u Kumodražu), ali ne i odluke koje Skupština grada treba da razmatra i koje je usvojila.

Ta netransparentnost je prošle godine rezultirala lošim plasmanom Beograda na rangiranju svih opština i gradova u okviru istraživanja koje je sprovedla TS ([Indeks lokalne samouprave LTI 2015](#)). Beograd je bio na 96. mestu sa 36 od 100 mogućih poena.

Loša praksa je nastavljena. Umesto odluka možemo da pročitamo izjave gradskih funkcionera o odlukama. U utorak 4. oktobra na dnevnom redu je bilo nekoliko tačaka koje su značajne sa stanovišta sprečavanja korupcije ili zbog činjenice da se odnose na oblasti koje nose visok rizik od korupcije.

Na sajtu Grada Beograda možemo da pročitamo da je izmenama o dopunama odluke o osnivanju i radu Službe za centralizovane javne nabavke predviđeno proširenje nadležnosti na analize tržišnih cena u odnosu na ugovorene cene. To je nešto što zaslužuje pohvalu, ali i pitanje kako je

moguće da se ova služba do sada nije bavila takvim analizama, jer su one jedan od osnovnih pokazatelja za to da li nabavke ostvaruju svoju svrhu - da se nabavi što kvalitetniji proizvod po što povoljnijoj ceni. Iz izjave direktorke saznali smo da je služba "utila na to da se poveća konkurencija i da se smanji diskriminacija ponuđača", ali ne i šta je tačno (pored dodatne nadležnosti) promenjeno. Može se naslutiti da se povećava broj zaposlenih, i to posredno, kroz "opravdanja" direktorke da je "predložena izmena organizacije rada koja ne podrazumeva veći broj funkcionera".

Važna je i odluka o usvajanju predloga koncesionog akta koji se odnosi na "urbanu opremu". Kako se da naslutiti iz izveštaja medija i izjave "šefa kabineta gradonačelnika za investicije i infrastrukturu", predviđeno je da budući koncesionar dobije na korišćenje bilborde i druge oglasne površine, a da u istom paketu koncesionar brine i o "nekomercijalnom gradskom mobilijaru" - đubrijerama, klupama, ogradama, stubovima, putokazima. Za ovo javno-privatno partnerstvo Grad je dobio pozitivno mišljenje Komisije za JPP, ali se ni na [sajtu Komisije](#) kao ni na sajtu Grada ne može pronaći tekst predloga koncesionog akta.

Zakon o JPP, inače, predviđa da javno telo koje želi da da koncesiju, pre sačinjavanja predloga za donošenje koncesionog akta, imenuje stručni tim koji, pored ostalog, izrađuje studiju opravdanosti davanja koncesije. Reč je o studiji koja bi trebalo da pokaže da je isplativije na ovaj način uvezati davanje prava korišćenja "komercijalnog mobilijara" sa nabavkom i održavanja nekomercijalnog i koji je optimalan rok trajanja koncesije. Ovu studiju ne bi trebalo brkati sa studijom o tome da li je potrebno urediti određenu oblast (u ovom slučaju izdavanje bilborda i održavanje klupa, đubrijera i sl) kao što je [svojevremeno brkao gradski menadžer](#). G. Vesić je u međuvremenu postao član Komisije za javno-privatna partnerstva i sigurno je proširio svoja znanja.

Konačno, jedna od najzanimljivijih, ali i tajanstvenijih tačaka dnevnog reda bila je ona u vezi sa Sava centrom. Iz izjave koja se može pročitati na sajtu malo šta je jasno - predsednik Skupštine grada izjavio je da SC već 20 godina posluje u minusu, ali da problem nije u lošem menadžmentu već u "promeni okolnosti rada kongresnih centara", pa će taj problem biti rešen pronalaskom strateškog partnera koji će investirati 15-20 miliona evra, i to kroz javno privatno partnerstvo. U medijima smo, međutim, mogli da vidimo da je na sednici usvojen izveštaj Komisije za analizu poslovanja „Sava centra“ i da su odbornici ovlastili gradonačelnika da obrazuje komisiju koja će izabrati partnera za obnovu i upravljanje tim kongresnim centrom. Na sajtu Komisije za JPP ne može se naći mišljenje tog tela o bilo kakvom predlogu projekta JPP u vezi sa Sava centrom. A ostalo je i nejasno zbog čega se traži strani partner koji će upravljati Sava centrom ako je dosadašnji menadžment, kako reče g. Nikodijević, dobro radio svoj posao.

Ekskluzivni prevoz migranata

5. oktobar 2016.

Najava štrajka jednog od sindikata u Lasti zbog neoverenih zdravstvenih knjižica i sumnji da se lošim poslovnim potezima obara vrednost firme pre prodaje bila bi samo jedna u nizu sličnih tužnih priča o privatizaciji da nije jednog detalja. Naime, štrajkači između ostalog traže i „detaljno objašnjenje zašto su ustupljene privatnicima dugogodišnje linije koje su ostvarivale siguran prihod preduzeću, posebno ekskluzivnog prava na prevoz migranata koje smo dobili od države, a gde je uočeno niz nepravilnosti i zloupotreba koje se graniče sa kriminalom“ ([izjava za Danas](#) Miladina Lazića, predsednika Sindikata "Sloga SP Lasta").

Prevoz migranata od Preševa do prihvatnih centara na ulasku u EU nije bio humanitarnog, već komercijalnog karaktera.

U izveštaju Zaštitnika građana za 2015. se o tome kaže sledeće: „Iz Preševa se izbeglice o sopstvenom trošku prevoze autobusima privatnih prevoznika, ali i taksijima do Prihvatnog centra u Adaševcima, pa do Šida, gde se ukrcavaju u voz, koji ih dalje prevozi u Hrvatsku. Cena autobuske karte je bila 35 evra po osobi, u kojoj valuti se i plaćala, bez izdavanja računa. Autobusi su uglavnom bili prepunjeni, ali ih inspekcije nisu kontrolisale.“

Iako je migrantska kriza zahtevala hitno reagovanje, nije jasno koji bi opravdani razlog iz domena javnog interesa mogao da stoji iza davanja isključivog prava prevoza migranata

bilo kojoj firmi, kao ni koji bi pravni osnov mogao da bude da se takva odluka uopšte donese. Vanredne situacije, poput one koja je nesumnjivo postojala mogu biti osnov da država sama preduzme mere, da organizuje prevoz, privremeno zakupi autobuse od prevoznika i slično, ili da (što je takođe možda bilo izvodljivo) organizuje prevoz sredstvima u vlasništvu javnih preduzeća (Železnice Srbije). Takve mere država može da preduzme radi zadovoljenja nekog od potencijalnih javnih interesa – održavanje reda, ostvarivanje prihoda za budžet (ako bi se ubirala cena koju su migranti spremni da plate), zaštita interesa migranata (ako bi cena bila određena samo da pokrije nužne troškove). Ostvarivanje javnog interesa davanjem isključivog prava jednoj firmi, pa makar ona bila u delimičnom državnom vlasništvu, veoma se teško može podvesti pod pojam javnog interesa, a u svakom slučaju zahteva detaljno obrazloženje (isko kao što je potrebno obrazloženje za prepuštanje takvog lukrativnog posla drugim firmama, a koje su zatražili štrajkači iz „Laste“).

Kako se biraju nove sudije

4. oktobar 2016.

Kada je pre šest godina vršen „opšti izbor“ sudija, tadašnje vlasti su (uglavnom namerno) načinile nekoliko velikih grešaka koje su imale katastrofalne posledice ne samo po kandidate već i po čitav sistem. Prva je netransparentnost postupka a druga nedavanje obrazloženja za donete odluke. Kasnije, kada su neki podaci objavljeni, ispostavilo se da nisu vršena poređenja kandidata prema datim kriterijumima, iz kojih bi se jasno moglo videti zašto je jedan predložen a drugi ne. Postupanje po njihovim žalbama nije dovedeno do kraja, već je presečeno nakon političkih promena, a formalno kroz nekoliko odluka Ustavnog suda i

VSS koje su dovele do povećanja broja sudija (i tužilaca) i vraćanje na posao i onih koji su bili neopravdano isključeni iz pravosuđa i sudija koje nisu ni zasluživale da vrše te funkcije (uz ostatak svih koji su bili izabrani 2009).

U Srbiji je verovatno ostalo još uvek dovoljno pameti da se ustroji sistem koji bi onemogućio ponavljanje ovakvih grešaka, ali očigledno da nije bilo i da i dalje nema volje da se to učini. Ovaj put je u izbornom postupku obezbeđena makar delimična transparentnost postupanja, ali su **saznanja do kojih smo došli zahvaljujući transparentnosti alarmantna.** [Zapisnik sa sednice Visokog savet sudstva](#), na kojem je odlučivano o tome koji će kandidati biti predloženi na sudijske funkcije pokazuje da se na sednicama ovog tela razmatraju predlozi Komisije za izbor sudija, u kojima se opisuje zašto su pojedini kandidati dobri, da se pored toga **govori i o kandidatima koje nije predložila komisija, ali su zapeli za oko nekom od članova VSS.** Tu se može saznati da kod predlaganja kandidata uticaja imaju i neka **pitanja koja nigde nisu propisana kao kriterijum** (npr. gde je trenutno prebivalište kandidata). Glavni zaključak je, međutim, činjenica da se vrline

predloženih kandidata ne porede sa vrlinama i manama onih koji nisu predloženi. Upravo bi takva poređenja morala biti suština konkursa, na kojem se, ukupno gledano javilo dvadeset puta više kandidata od broja onih koji se biraju.

Na sednici skupštinskog odbora za pravosuđe, gde su razmatrani ovi predlozi VSS, narodni poslanik Dušan Pavlović, zahvaljujući kome je šira javnost koliko – toliko saznala za detalje ovog slučaja, ukazao je na to da postoji akt na osnovu kojeg bi trebalo da se vrši predlaganje kandidata, [Odluka VSS](#) koja potiče još iz 2009. Odluka o utvrđivanju kriterijuma i merila za ocenu stručnosti, osposobljenosti i dostojnosti za izbor sudija i predsednika sudova (“Sl. glasnik RS”, br. 49/2009), u članu 4. propisuje tri osnovna merila stručnosti za sticanje zvanja sudije, prosečnu ocena sa studija, dužinu studiranja i ocenu rada od pretpostavljenih i svaka od njih se kvantitativno izražava na način koji je takođe definisan odlukom. Ovaj narodni poslanik je tražio dodatne podatke, koji ne postoje u zapisnicima i zaključcima na sajtu VSS, postavljao je pitanja na sednici Odbora. Iz tih [informacija](#) proizlazi da VSS ne pravi rang listu kandidata, već “iz posebnog MEGA programa dobija listu svih prijavljenih kandidata koji dolaze iz reda sudijskih pomoćnika”.

Odgovor predstavnika VSS na sednici dao je snažnu potvrdu sumnji da se pri predlaganju kandidata ne primenjuju objektivni i merljivi kriterijumi, da nema nikakve garancije (osim verovanja na reč VSS-u) da se postupa jednako u jednakim situacijama i da se Odluka iz 2009. ne poštuje. Stoji činjenica da su kriterijumi za odabir novih sudija koji su definisani Odlukom umnogome nerelevantni. Na primer, prosečna ocena na studijama može biti bitna kada se bira pripravnik bez radnog iskustva a dužina studiranja verovatno nije relevantna ni tada

(npr. ljudi mogu studirati dugo zato što uporedo sa time rade, što ih ne čini manje kvalitetnim kandidatima). Pokazani kvalitet rada ili posebne provere znanja i sposobnosti bi mogle biti znatno bitnije, i poseban je problem što su ocene koje se dobijaju mahom najbolje moguće i time neupotrebljive za rangiranje. Međutim, ovde nije reč o tome da li su postojeća pravila loša ili dobra – ona se moraju poštovati dok ne budu usvojena neka druga. A ta druga pravila je, makar na osnovu akcionih planova, već trebalo usvojiti. Tako se u AP za poglavlje 23 evrointegracija predviđa aktivnost 1.1.3.3. „VSS donosi odluke o napredovanju, izboru i prestanku funkcije, primenjujući nove kriterijume iz „Pravilnika o kriterijumima i merilima za ocenu stručnosti, osposobljenosti i dostojnosti za izbor sudija i predsednika sudova“. U [izveštaju](#) o sprovođenju ovog AP u prvoj polovini godine se govori o „realizaciji u toku“, da je nakon izmena Zakona o sudijama, VSS na sednici od 12. aprila 2016. formirao radnu grupu za izradu Pravilnika i da je u vezi sa ovim Savet za praćenje primene AP u kontaktu sa drugim relevantnim institucijama.

Na osnovu [Akcionog plana](#), novi pravilnik je morao da ugleda svetlost dana do isteka trećeg kvartala 2016, to jest, do 30.9.2016. Još uvek nema ni nacrt tog dokumenta. Ostaje i pitanje da li će taj pravilnik, kada se bude pojavio imati gde da se primeni nakon ovog masovnog izbora (osim u pojedinačnim slučajevima, zbog odlaska u penziju i slično), pogotovo kada se ima u vidu da u Srbiji, nakon početka „tužilačke istrage“ možda postoji i višak sudija (a u svakom slučaju potreba za preraspodelom dužnosti među njima).

"Dupla funkcija" i nepromenjivi propisi

3. oktobar 2016.

Uvođenje antikorupcijskih pravila u Srbiji je u proteklih petnaestak godina teklo sporo i ona uglavnom nisu poštovana. Međutim, malo je slučajeva u kojima se skupilo toliko prezira prema duhu dva antikorupcijska pravila, pa i zdravog razuma, kao što je to bilo na sednici skupštinskog odbora za administrativno – budžetska i mandatno – imunitetska pitanja od 30. septembra. [Na toj sednici](#) je, između ostalog, Odbor dao saglasnost za obavljanje funkcije v.d. direktora Pošte narodnoj poslanici, članici programskog saveta RTS i potpredsednici PUPS, Miri Petrović.

Možda će gospođa Petrović biti dobar v.d. direktora, pogotovo ako zanemari svoje poslaničke, partijske i televizijske dužnosti, ali je potpuno očigledno da je eliminacioni uslov za njen izbor na to mesto bio koalicioni dogovor da se ne menja partija koja daje mesto direktora ovog preduzeća. Konkurs za izbor direktora je trebalo raspisati još u prvoj polovini 2013 (po starom zakonu), što nije učinjeno. Na osnovu odredaba novog zakona (iz 2016), konkurs bi trebalo da se okonča do proleća 2017.

Imenovanje narodne poslanice za direktorku, isto kao i direktorovanje šefa partije, predstavlja otvoreno izrugivanje proklamovanom principu depolitizacije upravljanja javnim preduzećima. Pri tom i Vlada i skupštinski odbor rizikuju da im sav taj trud bude uzalud ako Agencija za borbu protiv korupcije (koja se poslednja pita u ovakvim slučajevima) uskrati saglasnost za obavljanje više funkcija.

Ništa manje pažnje zaslužuje i komentar predsednika ovog odbora, Aleksandra

Martinovića (nakon što su poslanici opozicionih partija kritikovali predlog za davanje saglasnosti): "Mene zakon obavezuje da stavim na glasanje predlog. To nema veze sa moralom, ni zdravog pameću već zakonom. To su opšti pravni akti koji su zatečeni kada je SNS došla na vlast. To nije pitanje za SNS već za one koji su zakon doneli. Mi ovde postupamo u skladu sa važećim propisima koje su doneli oni koji danas udaraju u talambase o moralu i duplim funkcijama".

Drugim rečima, predsednik odbora, u petoj godini na vlasti svoje partije, govori o „zatečenim zakonima“, koje, valjda, suprotno svojoj volji mora da poštuje.

Ne samo da svaki narodni poslanik ima pravo da predloži donošenje ili izmenu zakona, ovde je stvar ozbiljnija – izmene su bile planirane još za 2014. godinu, rok je prošao, Skupština nije pozvala Vladu na odgovornost zbog toga i nacrt novog zakona je objavljen tek pre dva dana; Agencija je Skupštini dostavljala svake godine izveštaje sa upozorenjem zbog čega sve zakon treba menjati (jedno od pitanja su upravo „duple funkcije“); Skupština je u jednom slučaju čak donela autentično tumačenje zakona, sprovedši čitavu zakonodavnu proceduru da bi cementirala jednu lošu odredbu umesto da je

promeni; najzad, ako je uopšte potrebno reći, činjenica da Zakon daje mogućnost da se zatraži saglasnost za obavljanje druge funkcije nipošto ne predstavlja obavezu da se takvo odobrenje i da.

Ko će sve moći da bude vlasnik oružja i kakve su nam javne rasprave potrebne

2. oktobar 2016.

Jedan korisnik našeg [Antikorupcijskog savetovališta](#) ukazao nam je na moguće problematične odredbe usled izmene PRAVILNIKA O UTVRĐIVANJU ZDRAVSTVENE SPOSOBNOSTI FIZIČKIH LICA ZA DRŽANJE I NOŠENJE ORUŽJA ("Sl. glasnik RS", br. 25/2016), koje su 1. oktobra stupile na snagu. Navedenim izmenama, brisana je odredba prema kojoj se smatraju kontraindikacijom za držanje i nošenje oružja sledeća psihološka stanja: „(1) intelektualna insuficijentnost (IQ ispod 80), (2) izraženi poremećaji ličnosti i ponašanja (sklonost neprilagođenom ponašanju, socijalna i emotivna nezrelost i nestabilnost, diskontrola afekta i impulsa, diskontrola agresivnog impulsa u auto i hetero pravcu, anksioznost, snižena tolerancija na frustracije), (3) izraziti ispadi u kognitivnom funkcionisanju (pamćenje, pažnja, koncentracija), (4) psihomotorni i psihosenzorni poremećaji (oslabljena vizuelno-motorna koordinacija, psihomotorna i senzomotorna usporenost);“

S obzirom na slučajeve nasilja u kojima su učestvovali i ljudi koji imaju dozvole za držanje vatrenog oružja i najave odgovora države na takve pojave, bilo kakvo omogućavanje da širi krug lica dobije dozvole deluje u najmanju ruku iznenađujuće. Zbog toga se nadamo da nije

došlo do propusta, već da rešenje postoji u nekom drugom propisu, ali da nismo uspeli da ga pronađemo. Budući da je i ove izmene pravilnika iz septembra i originalni pravilnik iz marta doneo ministar zdravlja, od tog ministarstva smo zastražili dodatne informacije – na osnovu kojih analiza i iz kojih razloga su izbačene provere ovih prisholoških stanja. Međutim, sama činjenica da smo o ovako važnom pitanju koje sigurno zanima veliki broj građana, nakon pretrage baze sajtova relevantnih institucija i baze propisa morali da zatražimo dodatne podatke, govori da nešto nije u redu sa sistemom javnih rasprava i obrazlaganja propisa.

U Srbiji su javne rasprave obavezne u donošenju zakona. Članom 41. Poslovnika Vlade je propisano da je ministarstvo koje priprema zakona dužno da izveštaj o sprovedenoj javnoj raspravi objavi na svojoj internet stranici i na portalu e-uprave, najkasnije u roku od 15 dana od dana okončanja javne rasprave. Javne rasprave nisu obavezne u pripremi uredbi, pravilnika i drugih podzakonskih akata. Za Zakon o oružju i municiji, je održana javna rasprava, još u januaru i februaru 2014. godine. Međutim, ni na portalu e-uprava (<https://goo.gl/QzHckc>) ni na sajtu MUP-a nismo pronašli izveštaj sa te javne rasprave, tako da je za sada nepoznato da

li je pitanje ovih provera sposobnosti bilo predmet diskusije. O tome se ne govori ni u [obrazloženju predloga Zakona](#), nakon održane javne rasprave.

S obzirom na to da je ovaj Pravilnik (za čije donošenje je zadužen Ministar zdravlja, za razliku od ostalih podzakonskih propisa koji su iz nadležnosti MUP-a) donet nakon Zakona o oružju i municiji, i da se menja svega šest meseci potom, moglo bi se zaključiti da su razlozi za promene u vezi sa nekim uočenim problemima u praksi. Međutim, o tim problemima nismo uspeli da pronađemo informacije na sajtu Ministarstva.

Naprotiv, [na tom sajtu](#) su podaci o podzakonskim aktima poslednji put ažurirani još 29.1.2016, tako da se na njoj ne može pronaći čak ni tekst ovog važnog propisa, a kamoli obrazloženje za njegove izmene. Nadamo se da će ovaj primer rečito pokazati zbog čega je potrebno detaljnije urediti sprovođenje javnih rasprava u Srbiji i objavljivanje podataka o njima.

Mediji

Da li je Srbiji potrebna profesionalna izborna administracija

RTS, 5. oktobar 2016.

Posle prošlih izbora, nepravilnosti su bile tema i vlasti i opozicije. Da se tim povodom formira anketni odbor, Skupština je odbila. Reforma RIK-a tema je starija od jednog izbornog ciklusa. Predlog ponovo dolazi iz Cesida.

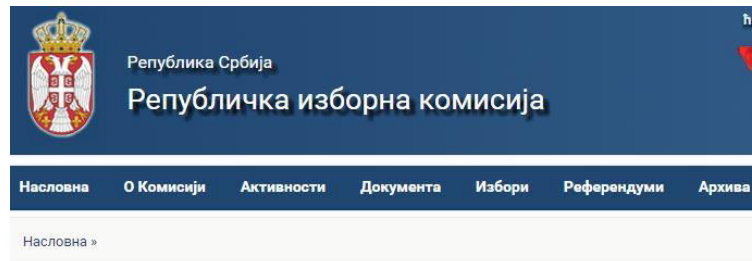
Ponovo predlog star više od decenije – reforma Izborne komisije. Takav nacrt 2008. godine prošao je skupštinsku proceduru. Dalje od toga nije mogao. I tada i sada, u RIK-u kažu da su spremni da razmotre nove predloge.

Bilo kakva druga inicijativa za izmenu zakonskih rešenja, inače u nadležnosti Ministarstva i zakonodavnog organa, do sada nije stigla na adresu Komisije. Ukoliko inicijativa uđe u bilo kakvu proceduru, bićemo otvoreni za svaki vid saradnje na izradi zakonskih akata, saopštila je Republička izborna komisija.

Prva godina mandata nove vlade – to je trenutak da se izborna administracija menja. Postojeća, kažu u Cesidu, ima uske nadležnosti i traje samo tokom kampanje. Predlažu profesionalnu komisiju, nezavisnu od izvršne vlasti, sa mandatom dužim od Vladinog. "U periodu između izbora može da interveniša ako uoči problem, to znači da bi osim nadležnosti koje RIK sada ima predložili da se novo telo bavi registrovanjem birača i registracijom stranaka, kontrolom finansiranja izborne kampanje i aktivnosti u pogledu ponašanja medija", kaže Bojan Klačar iz Cesida.

Organizacija "Transparentnost Srbija" reformu podržava. Pre svega, kažu, status RIK-a je nedefinisan. "Mi ne znamo čak da li je RIK državni organ ili radno telo Skupštine ili nešto između, a to je najgore moguće", kaže Nemanja Nenadić iz organizacije "Transparentnost Srbija".

Nisu, međutim, saglasni da bi nadležnosti drugih nezavisnih organa trebalo duplirati. Kontrolom finansiranja stranaka se već se bavi Agencija za borbu protiv korupcije. Takođe, političke stranke se ne smeju sasvim isključiti.

"Naravno da je obaveza da se nađu i ovlašćeni predstavnici izbornih lista jer su oni najviše zainteresovani", kaže Nenadić.

Interesi političkih stranaka do sada su uglavnom bili brana promenama u RIK-u. Za novi predlog podrška – na rečima.

"Političke stranke imaju neku vrstu otpora, kako prema promeni izborne administracije, tako i prema promeni izbornog sistema, ali mi smo u takvoj situaciji da možemo da garantujemo da će se problemi ponoviti ako ne budemo intervenisali", kaže Bojan Klačar.

Kompromis bi bio da se profesionalna komisija ne primenjuje na prvim sledećim izborima. Poslanici se za sada ne izjašnjavaju. Hoće, ako i kada predlog dođe do Skupštine.

